

30
12-3-70

30

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΟΥΡΑΚΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. *Α. 30/1970*

A.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

✱

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκέμβριος 1969 - Μάρτιος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

KENTRON EPEYNHΣ
THΣ EΛΛHNIKHΣ ΛOΓPAPHIASH

Ἀναγνωστοπούλου 14

ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

περί συλλογῆς ὕλης διὰ τὴν σύνταξιν Λαογραφικοῦ
Ἐτλαντος τῆς Ἑλλάδος

Ἀποστέλλεται συνημμένως ἐρωτηματολόγιον διὰ τὴν σύνταξιν Λαογραφικοῦ Ἐτλαντος τῆς Ἑλλάδος, ὃ ὅποῖος θὰ ἀποτελέσῃ κατόπιν μετὰ τῶν ὁμοίων ἐξ ἄλλων χωρῶν τὴν βάσιν τῆς συνθέσεως εὐρυτέρου Εὐρωπαϊκοῦ.

Τὸ ἐρωτηματολόγιον τοῦτο, τὸ ὅποῖον παρακαλοῦμεν γὰρ ἀναγνωσθῆ μετὰ προσοχῆς, ἀφορᾷ: α) εἰς ζητήματα ἀναφερόμενα εἰς τὴν σποράν, τὸν θερισμὸν καὶ τὸν ἄλωνισμὸν, πρὸς δὲ καὶ διὰ τὰ ἐργαλεῖα, τὰ ὅποια ἦσαν ἐν χρήσει μέχρι τοῦ 1920 (ἢ εἶναι καὶ μέχρι σήμερον) κατὰ τὰς ἐργασίας ταύτας, ὡς καὶ τὰ συνδεδεμένα πρὸς αὐτὰς ἔθιμα (ταῦτα δύνανται νὰ εἶναι ἐν χρήσει ἀκόμη καὶ σήμερον). β) εἰς πυρᾶς (φωτιές), αἱ ὅποια ἀνάπτονται εἰς δημοσίους χώρους (π.χ. εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ χωριοῦ ἢ εἰς τὸν περίβολον τῆς ἐκκλησίας, εἰς σταυροδρόμια κλπ.), εἰς τινὰς δὲ τόπους καὶ ὑπερπηδῶνται δι' ὕγειαν κλπ. τῶν κατοίκων.

Αἱ πληροφορίες διὰ τὴν πλήρη καὶ ἀκριβῆ συμπλήρωσιν τοῦ ἐρωτηματολογίου συνιστᾶται νὰ ζητηθοῦν ἀπὸ ἀρμόδια πρόσωπα, ὡς τοιαῦτα δὲ ἐκ τοῦ γεωργικοῦ καὶ τοῦ ποιμενικοῦ πληθυσμοῦ εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὅποια διατηροῦν ἀκόμη ἐν χρήσει ἢ εἰς τὴν μνήμην των πιστότερον τοὺς παλαιότερους τρόπους τῆς καλλιέργειας καὶ τὰ σχετικὰ ἔθιμα, ὡς ἐλέχθη ἤδη, μέχρι τοῦ 1920, παρὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἀργότερον τοῦ σιδηροῦ ἀρότρου διὰ τὴν σποράν, ὡς καὶ μηχανῶν διὰ τὸν θερισμὸν καὶ ἄλωνισμὸν.

Ἐκ τοῦ ἐν λόγῳ χρονικοῦ ὁρίου, ἦτοι περὶ τοῦ γεωργικοῦ βίου καὶ τῶν πυρῶν μέχρι τοῦ 1920, προκύπτει ὅτι αἱ σχετικαὶ πληροφορία δέον νὰ ζητηθοῦν ἀπὸ πρόσωπα εἰς ἡλικίαν ἄνω τοῦ 50οῦ ἔτους.

α) Προτού επιχειρηθῆ ἡ καταγραφή τῆς ἀπαντήσεως εἰς ἕκαστον ἐρώτημα, συνιστάται νὰ προηγηθῆ εἰς ἰδιαίτερον τετράδιον λεπτομερῆς περιγραφή τοῦ γεωργικοῦ βίου ἀπὸ τῆς προετοιμασίας διὰ τὴν σπορὰν τῶν δημητριακῶν μέχρι τῆς ἀποθηκεύσεως αὐτῶν. Εἰς τὴν ἔκτενῆ περιγραφὴν αὐτὴν τῶν γεωργικῶν ἀπασχολήσεων εἰς κάθε τόπον μέχρι τοῦ 1920 καὶ μετὰ τὴν χρονολογίαν αὐτὴν μέχρι σήμερον (τὴν περίοδον 1921—1968) δεόν νὰ σημειώνωνται αἱ μεταρρυθμίσεις ποῦ ἔχουν γίνεῖ (δηλ. ποῖα νέα ἐργαλεῖα ἔχουν εἰσαχθῆ, π.χ. τροποποιήσεις τοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς σιδηροῦν, νέα σκαφικὰ ἐργαλεῖα, μηχαναὶ σπορᾶς, θερισμοῦ καὶ ἀλωνισμοῦ κλπ.) καὶ ἀπὸ ποῖον ἔτος περίπτου, νὰ παρατίθεται δὲ καὶ σχεδιαγράφημα ἢ φωτογραφία τοῦ ἀρότρου, τοῦ ζυγοῦ, τοῦ ἀλωνιοῦ, τῶν ἀλωνιστικῶν μέσων, τῶν διαφόρων σκαφικῶν ἐργαλείων (διὰ τὴν σκαφήν, τὸ διβόλισμα, τὴν ἰσοπέδωσιν τοῦ ὄργωμένου ἀγροῦ), τῶν σκευῶν μετρήσεως τῶν δημητριακῶν (σίτου, κριθῆς κλπ.) κ.ἄ.

Ἰδιαίτερα δεόν νὰ καταβάλλεται φροντίς, ὥστε ἡ περιγραφή νὰ γίνεται, εἰ δυνατόν, εἰς τὴν γλώσσαν (διὰλεκτον) τοῦ τόπου, πρὸ παντὸς δὲ νὰ παρατίθεται ἡ τοπικὴ ὀρολογία διὰ τὰς ὡς ἄνω ἐργασίας, ἕπισης τὸ εἰς ἕκαστον τόπον ὄνομα τῶν ἐργαλείων καὶ τῶν σκευῶν, ὡς προσέτι καὶ τὰ ὄνοματὰ τῶν διαφόρων μερῶν ἐξ ἧν ἀποτελοῦνται, π.χ. τοῦ ἀρότρου, τοῦ ζυγοῦ, τοῦ ἀλωνιστικοῦ μηχανήματος κ.ἄ.

Εἰς τὸ τέλος τῆς περιγραφῆς νὰ σημειώνεται ἀπαραιτήτως ὁ τόπος ὅπου ἐγένετο ἡ συλλογή, τὸ ὄνομα καὶ ἐπὶ ὄνομα τῶν πληροφορητῶν γεωργῶν ἢ ποιμένων (ἐπὶ γυναικὸς καὶ τὸ πατρικόν της ἐπίθετον, π.χ. Μαρία Κ. Καραχάλιου, τὸ γένος Δημ. Κουτοπόδη), ἡ ἡλικία ὡς καὶ αἱ γραμματικαὶ γνώσεις ἕκαστου. Ἐπίσης τὸ χωρίον ὅπου οὗτος ἐγεννήθη, ἂν δὲ ἐγεννήθη εἰς ἄλλην περιοχὴν, τὸ ἔτος κατὰ τὸ ὅποιον ἐγκατεστάθη εἰς τὸν τόπον ὅπου γίνεται ἡ συμπλήρωσις τοῦ ἐρωτηματολογίου. Ἐπὶ προσφύγων ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας, Ἀνατολικῆς καὶ Βορείου Θράκης, ἐκ Μοναστηρίου Γιουγκοσλαβίας ἢ ἐκ Βορείου Ἠπείρου, νὰ σημειωθῆ ἐπακριβῶς ὁ τόπος ἀπὸ τὸν ὅποιον οὗτοι κατάγονται καὶ πότε ἀκριβῶς ἐξεπατρίσθησαν (τὸ ἔτος 1923, προηγουμένως ἢ κατόπιν ;). Αἱ πληροφορίες ἐκ τῶν προσφύγων τούτων θὰ ἀφοροῦν οὕτω τὸν γεωργικὸν βίον εἰς τὸν τόπον των πρὸ τοῦ 1922.

Σημειώσατε ἐπίσης ἐν τέλει ἐντὸς ἀ γ κ υ λ ῶ ν [] τὸ ὄνομά σας, ὡς συλλογέως, τὴν ιδιότητά σας καὶ τὴν χρονολογίαν ἐκτελέ-

σεως τῆς συλλογῆς (π.χ. Κωνστ. Ἰ. Δημητρόπουλος, διδάσκαλος. Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐγένετο ἀπὸ τῆς 13—17 Νοεμβρίου 1968).

Μὲ βάσιν τὴν λεπτομερῆ περιγραφὴν αὐτὴν εἰς τὴν ὁποίαν, ὡς εἶπομεν, θὰ ἔχη ληφθῆ ἀπαραιτήτως ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ ἐρωτηματολόγιον, θὰ καταγραφοῦν κατόπιν μετὰ προσοχῆς αἱ ἀπαντήσεις εἰς τὰς ἐρωτήσεις εἰς αὐτό, θὰ παρατεθοῦν δὲ καὶ σχετικὰ σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφία.

Νὰ καταβληθῆ ἰδιαιτέρα προσοχὴ πρὸς συλλογὴν τῆς ὡς ἄνω ὕλης καὶ ἐκ τῶν συνοικισμῶν προσφύγων, ὡς ἐλέχθη, πλὴν τῶν ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῶν ἐξ Ἀνατολικῆς Θράκης, Βορείου Θράκης (ἦτοι Μελενίκου, Νευροκοπίου, Φιλιππουπόλεως, Ἀγχιάλου κ.ά.) καὶ ἐκ τῶν προερχομένων ἐκ τῆς περιοχῆς Μοναστηρίου (Βιτόλια) καὶ Βορείου Ἠπείρου (Ἀργυροκάστρου, Δροπόλεως κλπ.).

β) Ἀντιστοίχως πρὸς τὰς πληροφορίας περὶ τοῦ γεωργικοῦ ἐν γένει βίου, ὡς ἄνωτέρω, παρακαλεῖται ὁ συλλογεὺς, ὅπως ἀναφέρῃ ἔτι εἰς ποίας ἡμερομηνίας τοῦ ἔτους καὶ περιστάσεις (π.χ. τὸ ἑσπέρας τῆς 23 Ἰουνίου ἢ τῆς 31 Αὐγ., τὰς Ἀποκρῆς (ἑσπέρας τῆς Κυριακῆς τῆς Τυροφάγου), ἑσπέρας τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων, κατὰ τὸ Πάσχα κ.λ.π.) ἀνάπτονται φωτιεῖς εἰς δημοσίους χώρους, αἱ ὁποῖαι ὑπερπηδῶνται ἢ λαμβάνουν χῶρον χοροὶ περὶ τὴν πυρὰν κλπ. Εἶναι ἀναγκαῖα ἢ λεπτομερῆ περιγραφὴ τῶν ἐθιμικῶν πυρῶν τούτων, ὡς πρὸς τὴν ἡμερομηνίαν, τὸν χῶρον ἀφῆς αὐτῶν, τὰ τελούμενα κατ' αὐτὰς καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῶν συμφώνως πρὸς τὰς σχετικὰς δοξασίας τοῦ λαοῦ. Ἐπίσης ἂν τελοῦνται καὶ σήμερον ἢ ἂν δὲν γίνωνται, πότε ἔπαυσε τὸ ἔθιμον.

γ) Ὅπου εἰς τὸ ἐρωτηματολόγιον δὲν ἐπαρκεῖ ὁ κενὸς χῶρος διὰ τὴν καταχώρισιν ἐκάστης ἀπαντήσεως δύναται ὁ συλλογεὺς νὰ χρησιμοποίησιν πρόσθετον φύλλον χάρτου, σημειῶν ὁμῶς ἐπ' αὐτοῦ τὴν σελίδα καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐρωτήματος εἰς τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ ἢ προσθήκη.

δ) Ἡ συλλογὴ, ὡς ἄνωτέρω, τῆς ἐν λόγῳ ὕλης καὶ ἡ συμπλήρωσις τοῦ ἐρωτηματολογίου παρακαλοῦμεν νὰ ἐκτελεσθῇ ἐντὸς διμήνου ἀπὸ τῆς παραλαβῆς του καὶ ἐπιστραφῇ τὸ ἐν λόγῳ ἐρωτηματολόγιον μετὰ τοῦ χειρογράφου τῆς συλλεχθείσης ὕλης εἰς τὸ Κέντρον Ἑρευνης τῆς Ἑλληνικῆς Λογογραφίας.

σ
πρώ
οῆς
σπο
σεω
ἀπο
γία
ώνο
ἔχο
νέα
κλι
γρ
πῶ
τῆ
πῶ
γ
π
σ
σ
ε

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) .. *Καντάν*
(παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας .. *Σελίου* ..
Νομοῦ .. *Χαλκίδος* ..

Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος, *Μαρία*
Θεοδωράκη .. ἐπάγγελμα .. *Διδασκαλίστρια*
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις .. *Καντάν* .. *Σελίου* ..
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον .. *22* ..

Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :

α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Μαρία Θεοδωράκη*

ἡλικία .. *54* .. γραμματικαὶ γνώσεις .. *Διδασκαλίστρια*

.. *Καντάν* .. τόπος καταγωγῆς .. *Παλαιόχωρα*

ΒΥ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; *Αἰ. ὄρη, αἰ. ἔρημοι, αἰ. ἔρημοι, αἰ. ἔρημοι*
ροδο, αἰ. ἔρημοι, αἰ. ἔρημοι, αἰ. ἔρημοι

Ἐπὶ τῶν αὐτῶν χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; *Ναι, αἰ. ἔρημοι, αἰ. ἔρημοι, αἰ. ἔρημοι*

2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινοτήτας· δ) εἰς μονὰς κλπ. γ ..

Ναι, αἰ. ἔρημοι, αἰ. ἔρημοι, αἰ. ἔρημοι

3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν τοῦ συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ἐπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; , *Ναι, αἰ. ἔρημοι, αἰ. ἔρημοι, αἰ. ἔρημοι*

Ναι, αἰ. ἔρημοι, αἰ. ἔρημοι, αἰ. ἔρημοι

- β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ἢ μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν ; *Ο.Ι. Μ.Κ.Τ.Ο.Ι.Κ.ΑΙ. ΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΜΑΚΙΣ. ΤΗΝ ΓΕΩΡΓΙΑΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΝ.*
- 2) Οί τεχνίται (δηλ. οί βιοτέχναι) ἀσχολούνται ἐν παρέργῳ καί εις τήν γεωργίαν ; ... *Ναι*

- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καί ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μέ ὀλόκληρον τήν οἰκογένειάν των ; ... *Τὴν γαιοκτημονίαν... ἐξ. τῶν... τῶν... μισθ... γαιοκτημόνων... οὐδὲ μοναστηριακά... ὑπὸ κτημάτων...*
- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; ...

4) Ἐχρησιμοποιούντο καί ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. δια τὰ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἐπὶ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἀνδρες μόνον ἢ καί γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίου εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

5) Ἐχρησιμοποιούντο καί δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

6) α) Οἱ νέοι καί αἱ νέαι τοῦ τόπου τοῦ ἐπήγγιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... *Ο.Ι. Ν.Ε.Ο.Ι. ΚΑΙ ΑΙ Ν.Ε.ΑΙ. Τ.Ε.ΑΙ. Τ.Ε.ΑΙ. ΕΡΧΑΖΟΝΤΟ Εἰς ἔργα καὶ εἰς ἐπιχειρήσεις*

β) Ἐπήγγιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ... *ἔργα τεχνίτων... ἐπιχειρήσεων... ἔργα τεχνίτων... ἐπιχειρήσεων...*

ἐπιχειρήσεων

δ'. 1) Πώς έλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκήν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με κάσιν: α) τῆς καλαμῖδος μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

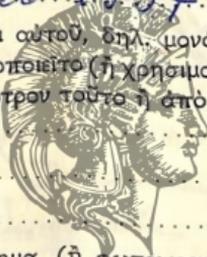
οἱ ἀγροὶ ἐλιπαίνοντο μετὰ τὸν θερισμόν με κάλυψιν καλαμῖδος...
 οἱ ἀγροὶ ἐλιπαίνοντο μετὰ τὸν θερισμόν με κάλυψιν καλαμῖδος...
 οἱ ἀγροὶ ἐλιπαίνοντο μετὰ τὸν θερισμόν με κάλυψιν καλαμῖδος...
 οἱ ἀγροὶ ἐλιπαίνοντο μετὰ τὸν θερισμόν με κάλυψιν καλαμῖδος...

2) Πότε ἐγένετο τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; Το 1928, ὑποχλωρίνη... εἰς τὴν ἐπαύριον...

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Το 1937, ἀποδοτικῶς...

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
 Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;
 Ποῖος κατασκεύαζε τὸ ἄροτρον τούτου ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτροῦ με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. χεῖροσθαβὴ 4. Στίβος 7. Κατακροτῆρ
2. ἄχρηρ 5. Σωαδῆρ 8.
3. ὠσθῶρι 6. Στάβηρ 9.

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;)
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... Μοχλὸν τὸν ὠσθῶριον δὲ χρῆσις ἐπιτελεῖται μετὰ τὸν θερισμόν.

μα ή τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; ... *δύνη εἰς... δ...*

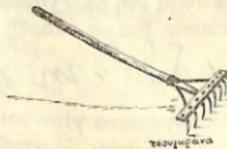
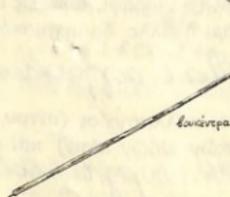
... χερσὶ εἰς τὸν ἄκρον μίας... μὲ τὸ χερσὶ τοῦ παιδαγωγῆ... τὸ ἀποσφόνδι μὲ βιδιερῶν... ροιδῶν...

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ... *δύνη... γ'... τὸ... γε... γοματὸν... τβα... με... τβα...*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

φωτογραφίας) Ἡ ζήσωνος ἡ τῆλαι, εἰς τὸν
ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι
ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι

ὄμμα -

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συγκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλημ θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι
 ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι
 ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι
 ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι

2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος, ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεματῖα. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
 ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι
 ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι
 ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι

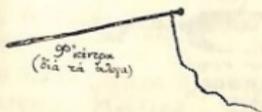
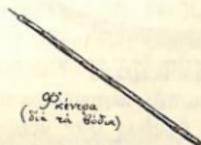
3) Ὑπῆρχεν ἀνεκάθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄλλα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι
 ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι
 ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι

4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου. Εἰς ποίαν θέσιν;

ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι
 ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι
 ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι, ἡ τῆλαι

- 15) Πώς λέγεται ή εργασία του άλωνίσματος ενός άπλώματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων έντός του άλωνιου. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. άπλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ήμέραν ... 3-4 ... 3. 2. 1. 0. 2. 3. 4 ...
 2. 1. 0. 2. 3. 4 ... 2. 1. 0. 2. 3. 4 ...

- 16) Πώς λέγονται οι άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχνισθούν διά να άποχωρισθούν τά άχυρα από τον καρπόν; (έν Κρήτη: μάλαμα)
 2. 1. 0. 2. 3. 4 ... 2. 1. 0. 2. 3. 4 ...

- 17) Ποιοι άλωνίζουν: ό ίδιος ό γεωργός με ίδια του ζώα ή ύπηρχον (ή ύπάρχον άκόμη) ειδικοί άλωνιστάι (έν Αιτωλία: βαλμάδες, δηλ. τσοπάηδες, καλούμενοι άλωνασαιοι και άγωγάτες), οι έπίστοι έχον βόδια ή άλογα και αελάμβανον τον άλωνισμόν ... 2. 1. 0. 2. 3. 4 ...
 2. 1. 0. 2. 3. 4 ... 2. 1. 0. 2. 3. 4 ...

- 18) Πλήν του μέσου τούτου με ζώα και με άλωνιστικόν εργαλείον ύπηρχον παλαιότερον είς χρήσιν άλλα μέσα χωρισμού του καρπού από τους στάχυσ· π.χ. τό κοπάνισμα αύτών με χονδρόν ξύλον (τόν κόπανον) ή με άλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εικόνα).
 2. 1. 0. 2. 3. 4 ... 2. 1. 0. 2. 3. 4 ...

- 19) Ό κόπανος ούτος πώς έλέγετο· έκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μήκος και πάχος είχε και ποίον τό σχήμά του; ... 2. 1. 0. 2. 3. 4 ...
 2. 1. 0. 2. 3. 4 ... 2. 1. 0. 2. 3. 4 ...

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου

(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.)... *το κοπανισμα εγενετο δι-*
τε μιν ελμ. αυχμη. αλ. δι. ελ. τω αυχμη. η. δι. α. λμ. ε. αλμ.
ρεβιθια και χιταρι.

κόπανος εσφραγός

ξύλο κοπανιστῶν διὰ τὸ κοπάνημα
 μικροῦ ἀμφοῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

τὸ δικάβαλλο

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
 τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
 ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;

Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τῶν δημητριακῶν μεγάλων
 παραγωγῶν ; *δουλεται. ν. κω. λω. μεζω. τις. ο.*
πονηρία... δια. μεγα. γ. ο. ω. τραχηλ. το
μοισα. τιεμα. δι. κρημ. ι. ο. η. η. κρημ.
π. ο. γ. α. η. ε. φ. ρ. β. ι. μ. ο. σ. ο. ο. λ. ο. και. ε. ρ. ο. α. ι.

21) Πού ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
 Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
 στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ